

יואב בראל

1933-1977

תערוכת זיכרון

1.6.81-30.6.81

הפתיחה: יום ב' 1.6.81 בשעה 20.30

שעות הביקור: 10.00-13.00; 17.00-19.00

שישי: 10.00-13.00; שבת: 18.00-22.00

(בימי שני בבוקר הגלריה סגורה)

יואב בראל

תערוכה זו, המציגה מבחר מיצירותיו של יואב בראל, אין בה כדי להאיר את אישיותו הרבגונית והמיוחדת. היצירה הוויזואלית היתה רק אחד מעיסוקיו, ולרוב לא החשוב שבהם. לעיתים צייר בעל כורחו, בלחץ חבריו, שעמדו תוהים מול חוסר העניין היחסי שגילה בהוצאת רעיונותיו מן הכוח אל הפועל, ומול יחסו הסקפטי משהו כלפי המוצר והחפץ כמימושם וכתכליתם של חוויות ורעיונות. אפשר לומר שהקדים את הקונספטואליסטים בתחושה שהרעיון יכול להיות התכלית.

בסוף שנות החמישים היה יואב בראל האנטייתוה 'אופקים חדשים' ולתפיסה המכונה 'אבסטרקט לירי'. יצירותיו הפיגוראטיביות-סוריאליסטיות השפיעו השפעה רבה ומרכזית על הדור הצעיר, השפעה שנמשכה גם בשנות השישים והתפרשה על שטחים רבים המחכים עדיין לתיעוד ולהנצחה. מחקריו ונסיונותיו בתחום האמנות הקינטית, דחפו אמנים אחדים לפתח כיוון אמנותי זה, שלא היה לו כל הד בישראל עד אז. במשך שנים היה מבקר אמנות רציני ומעמיק. אפילו ציירים כיבדו והעריכו את דעתו. מרצה מעולה ומורה מרתק, בעל סבלנות אין קץ לתלמידים ולמאזינים. הירבה להשתתף בתוכניות רדיו, בשיחות על אמנות שהיו מאוד פופולאריות בקרב ציבור די גדול של צרכני אמנות. יואב בראל היה איש שיחה מבריק - אפשר, אולי, לציין את השיחה, מפגש האמנים-חברים, כאחד ה'מדיומים' הבולטים שלו. למפגשים אלה הקדיש זמן ורצינות מרובים, והם נסכו על נושאים מגוונים. הוא מיקד את התעניינותו על אמנויות נוספות כמו מוסיקה ושירה. שני תחומים היו קרובים לליבו לא פחות מאשר האמנות - הפילוסופיה והפסיכולוגיה. בשנים האחרונות העמיק את התעסקותו בהם במקצועיות וביסודיות שאפיינו אותו. פחות מכל היה מעוניין בתוויות ושמות לעיסוקיו ולמחקריו; ההבדלים הפורמליים בין מקצוע אחד לאחר עניינו אותו מעט מאוד. הדגש היה על העמקת החשיבה, ואולי הביטוי 'אדם חושב' הוא ביטוי שלא ימעט בערכו.

העבודות המוצגות בתערוכה מייצגות את התקופות העיקריות ביצירתו. למרות שהיה בוגר המכון לאמנות על שם אבני, ראה עצמו כאוטודידקט.

בסוף שנות החמישים הציג לראשונה ציורים בעלי אופי סוריאליסטי-סימבוליסטי, בעיקר דמויות אדם-מריונטות, וכן סידרה של רישומים לפי ספריו של פרנץ קפקא, שאווירתם תאמה להפליא את תפיסת עולמו האמנותית באותה תקופה. בראשית שנות השישים עשה נסיונות ראשונים בתחום התבליטים שבהם שיבץ אבנים. תבליטים נסיוניים אלה, היו יסוד לפיתוח תבליטיו המאוחרים, שהם, אולי, מיטב יצירתו. לאחר הנסיונות הראשונים בתבליטים, חזר לשלב אמנות עכשווית עם מיסטיקה וקליטה מודעת של השפעות חזקות מהזן-בודהיזם ומהרישום היפאני. כאשר חזר לתבליטים, עשיר בנסיונות, פיתח שיטה המשלבת גבס עם קל-קר שרוף, ויצר תבליטים, חלקם צבעוניים, ששלטו בהם אדום, זהב ושחור, יחד עם חוטי מתכת דמויי קורי עכביש, וחלקם לבנים - בעצם, שחור-לבן - דמויי שלד, חוט שידרה או צלעות, וממבט אחר, מיבנים מסתוריים דמויי מקדש. לכאורה, הכל מופשט, אבל תמיד עם רמזים, דימויים, ואווירה שהשפעתה כמו סוריאליסטית. אווירה כבדה ורצינית של מוות ביצירות, והומור שחור וציני בהתבטאויותיו. בסוף שנות השישים קלט ועיכל השפעות מאמנות הפופ והירבה לצייר באמצעות שבלונות והקרנת שקופיות. הוא צייר דוגמניות על בדים גדולי ממדים, ציורים צבעוניים מאוד ומרשימים בביצוע וירטואוזי. לקראת סוף שנות השישים ותחילת שנות השבעים, עסק ביצירה ותכנון של מיבנים פיסוליים. היצירה הידועה ביותר מתקופה זו היא הדלת הנפתחת לכיוונים רבים, משהו אינסופי, פשוט ומתומצת, באווירה קפקאית. בשנות השבעים, התמקד באמנות קונספטואלית, הרגיש נוח מאוד לגבי התפתחות אמנותית זו, מעט להציג, ורוב עבודותיו נשארו במסגרת מחברת סקיצות ורעיונות. הגבול בין פילוסופיה לבין אמנות, בין החיים לבין האמנות, הפך להיות קטן מאוד מתוך בחירה.

תערוכה זו היא מחווה של הערכה ואהבה, אבל כל אלה שהכירו את יואב בראל, ימשיכו לחכות, ובצדק, להנצחה מלאה ומוצלחת יותר של אישיותו.